

CLOSE-UP ALAIN PLATEL BEWERKT MATTHEUSPASSIE VOOR TIEN DANSERS EN DRIE ZANGERS
In 'Pitié', de nieuwe dansvoorstelling van Alain Platel, staan lijden en medelijden centraal. Bachs beroemdste passieverhaal, uiteengehaald en bewerkt voor een erg divers instrumentarium, vormt er de muzikale motor van.

Bach heeft de blues

VAN ONZE REDACTEUR

GEERT VAN DER SPEETEN

BOCHUM | Opmerkelijk attribuut in *Pitié*: een houthakkersbijl. Hij wordt over het podium voortgesleept door de sopraan Claron McFadden, die in dit passieverhaal-volgens-Alain-Platel de rol speelt van Moeder Gods. De bijl staat symbool voor de beul, voor de gruwel. Maar in de visie van de choreograaf houdt het blikkerende wapen ook rechtstreeks verband met het moederschap. Wie een kind op de wereld zet, veroordeelt het meteen ook tot zijn eigen sterfelijkheid. De voorbije jaren nam Alain Platel al aria's van Mozart en de *Mariavespers* van Monteverdi als uitgangspunt voor groots opgezette dansproducties, waarmee zijn ensemble Les Ballets C de la B telkens anderhalf jaar lang de wereld rondtrok. Dit keer was de aria 'Erbarme dich' uit Bachs *Mattheuspassie* de aanzet. *Pitié*, dat in wereldpremière ging tijdens de Ruhr Triennale, gaat over compassie en empathie. Medelijden en mee-lijden worden in kaart gebracht als essentiële elementen van de menselijke conditie. Net als in de liturgie van Bachs tijd, moet Alain Platel met zijn hedendaagse passieverhaal een soort collectief louteringsmoment voor ogen hebben gestaan. Het theatrale, uitvergrote herdenken van lijden en dood brengt het proces op gang.

Navel

De aria 'Ich will dir mein Herze schenken' wordt onderzocht op zijn haalbaarheid. Maar meer nog dan het hart, vormt de navel het pijncentrum en ook het letterlijke middelpunt van de voorstelling. Broekspijpen, truitjes en rokken worden omhoog gesjord om dat te accentueren. In kramp laten de dansers hun middenrif open neergolven. Pijnscheuten en buikspasmen worden doorgegeven. Chaos en extase kleuren de voorstelling. In de aangrijpende scènes en collectieve dansmomenten toont *Pitié* ook veel beelden van onmacht. Met opengesperde monden en opgespannen spieren staan de dansers tegenover elkaar in bevoren poses. Hun gesmoorde schreeuw vindt geen gehoor. Ze botsen en schuren met grote hevigheid tegen elkaars blote bast, zonder dat dit veel toenadering lijkt op te leveren. Er is nauwelijks troost.

'Pitié' van Alain Platel: overdonderende visuele kracht. © Ursula Kaufmann

Het lijdensverhaal van Christus vormt de rode draad, zij het erg losjes. Alain Platel (concept en regie) en Fabrizio Cassol (muzikale bewerking) hebben Bachs oratorium naar hun hand gezet.

In de openingsscène, die zich in ijzige stilte afspeelt, zie je al meteen een rouwsluier én de tafel van het Laatste Avondmaal. De zangpartijen zijn verdeeld over een nieuwe drievuldigheid: een moeder, een zoon en een zusterziel. De jonge Congolese contratenor Serge Kakudji, in opvallend Jezus-T-shirt, speelt de rol van onverstoorbare Heiland. Het gebeuren lijkt hem te overkomen. Bachs vernuftige muzikale bouwwerk vertalen naar blazers, strijkers, een accordeon en een alomtegenwoordige ritmesectie: het is geen sinecure. Fabrizio Cassol heeft met veel omzichtigheid ingebroken. Zijn arrangementen klinken fris en meeslepend, al zijn er iets te veel echo-effecten.

Meer nog dan bij *VSPRS*, dat verschillende muzikale stijlen liet botsen, staat er een hecht ensemble op het toneel.

Kippenvel

Cassol mist de kippenvelmomenten niet. Het motief van 'Erbarme dich' borrelt op uit het niets, vanuit een Afrikaanse intro met Magik Malik op dwarsfluit, om uit te monden in een driestemmige aria. 'O Haupt voll Blut und Wunden' zingen de dansers a capella mee. Cassol bewaarde ook enkele recitatieven en stuwt de koorpartijen in de richting van gospel, jazz of zelfs een treurige blues. In *Pitié* valt geen dominant decor te bespeuren, zoals dat in andere voorstellingen van Les Ballets C de la B het geval was. De overdonderende visuele kracht komt dit keer voluit van de dans en van enkele sterke tableaux. Sommige daarvan zijn geïnspireerd op de christelijke iconogra-

fie. In een aangrijpend Piëta-tafereel nemen de vrouwelijke dansers hun mannelijke partners op schoot, op zo'n manier dat de scène dood en geboorte oproept. Met een blauw zeil, dat even later ook dienst doet als *body bag*, wordt een reeks van 'kruisafnemingen' in scène gezet. Ze knipogen naar de dramatische compositie van barokke schilderijen. Geheel in de stijl van de voorstelling doen ze dat met ongewone felheid.

Pitié is te zien in de Vlaamse Opera in Gent op 14, 15 en 16 september (070-77.00.00). Op 2 december in de stadsschouwburg van Kortrijk (056-23.98.55), van 10-13 december in De Singel in Antwerpen (03-248.28.28). In 2009 in Brussel, Brugge, Turnhout en Leuven.

ONLINE

www.lesballetscdelab.be

Met Verdi in New York

In het voorjaar van 2010 gaat in de Brooklyn Academy of Music (BAM) de nieuwe dansproductie van Alain Platel in première. Ze is gebaseerd op het oeuvre van Verdi. De productie is in handen van het New York City Opera, waar op dat moment de Belg Gerard Mortier directeur zal zijn.

Les Ballets C de la B is voor het eerst met een project van deze omvang in de VS te gast. Verschillende theaters en festivals, waaronder de Wiener Festwochen en Avignon, boden zich als coproducent aan. Het is lang niet zeker of de voorstelling, uitgevoerd met koor en orkest, ook in België te zien zal zijn. (gvds)

De dansers botsen en schuren met grote hevigheid tegen elkaars blote bast, zonder dat dit veel toenadering lijkt op te leveren

